

Jaką rolę pełnią jelita?

Jelita są częścią naszego układu trawiennego i dzielą się na jelito cienkie i jelito grube. Jelito grube składa się z okrężnicy i odbytnicy.

Pokarm trafia z żołądka do jelita cienkiego. Po przyswojeniu przez jelito cienkie składników odżywczych potrzebnych organizmowi, nie strawione resztki przechodzą przez jelito grube, skąd odprowadzana jest z nich woda. Końcowe produkty przemiany materii trafiają do odbytnicy, po czym są wydalane z organizmu podczas wypróżnienia jako stolec (zwany również kałem).

Czym jest rak jelita?

Rak jelita jest także znany jako rak okrężnicy lub odbytnicy. Ścianki jelita zbudowane są z nieustannie odnawiających się komórek. Czasami komórki te rosną zbyt szybko, tworząc komórkowe grudki nazywane **polipami** jelita (czasem określanymi mianem gruczolaka). Polipy nie są rakiem jelita (zazwyczaj nie mają charakteru złośliwego), mogą jednak z biegiem lat zamienić się w nowotwór złośliwy. O nowotworze złośliwym mówimy wtedy, gdy dochodzi do przerzutu komórek rakowych na inne części organizmu.

Komu zagraża zachorowanie na raka jelita?

- Zarówno mężczyźni jak i kobiety zagrożone są zachorowaniem na raka jelita grubego.
- Ryzyko zachorowania wzrasta z wiekiem. 80% osób, u których wykryto raka jelit, ma przeszło 60 lat.
- Zwiększone ryzyko zachorowania dotyczy osób, u których w rodzinie wystąpiły już uprzednio przypadki tej choroby.
- Osoby, które nie uprawiają gimnastyki, osoby z nadwagą, a także osoby, które spożywają dużo czerwonego mięsa, a mało warzyw, owoców i błonnika uważane są za grupę o wyższym ryzyku zachorowania na nowotwór jelita grubego.

Na czym polegają badania przesiewowe?

- Badanie przesiewowe wykrywa niewidoczne normalnie drobiny krwi w stolcu. Fachowo nazywa się ono **testem na krew utajoną w stolcu (Faecal Occult Blood – FOB – test)**.
- Polipy i nowotwory jelita czasem krwawią, dlatego prowadzimy badania na wykrycie krwi w kale.
- Test na krew utajoną w stolcu (FOB test) do kupienia w każdej aptece i wykonania samodzielnie w domu, nie jest równoznaczny z diagnozą raka jelita, jego wyniki pozwalają się jednak zorientować czy potrzebne ci będzie dodatkowe badanie jelita, wziernikowanie czyli kolonoskopia.

Co to jest wżiernikowanie (kolonoskopia)?

Wżiernikowanie to badanie pozwalające na bezpośredni ogląd nabłonka i ścianki jelita grubego. Cienka elastyczna rurka (wżiernik) z maleńką kamerą wprowadzana jest poprzez odbytnicę i sterowana wewnątrz jelita. Wykryte polipy można bezboleśnie usunąć przy użyciu drucianej pętli wprowadzanej do rurki wżiernika. Próbkki tych tkanek zostaną zbadane, aby stwierdzić czy mają charakter nowotworowy.

- Około 50% osób poddanych wżiernikowaniu uzyska normalny wynik badań (oznaczaający, że nie mają raka ani polipów).
- U około 40% stwierdza się polipy, których usunięcie może zapobiec rozwojowi nowotworu.
- U co dziesiątej osoby wżiernikowanie wykrywa raka.

Wżiernikowanie jest najskuteczniejszą metodą diagnozowania raka jelita. W przypadku większości osób stanowi ona stosunkowo prostą procedurę. Istnieją jednak, jak w przypadku większości zabiegów medycznych, możliwości komplikacji. Obejmują one silne krwawienia (statystycznie w jednym na 150 badań), które mogą wymagać dalszych badań lub porad lekarskich. Wżiernikowanie może też doprowadzić do przedziurawienia (perforacji) ścianki jelita (jeden przypadek na 1 500 badań). W niezwykle rzadkich przypadkach może też doprowadzić do zgonu. Najnowsze analizy sugerują, że może się to zdarzyć raz na 10 000 przeprowadzonych badań.

Jakie są symptomy nowotworu jelita grubego?

Najczęstszymi symptomami, na które należy zwracać uwagę, są:

- uporczywe zmiany nawyków oddawania stolca, zwłaszcza częste chodzenie do ubikacji lub utrzymująca się przez kilka tygodni biegunka;
- krwawienie z odbytu bez oczywistej przyczyny;
- bóle brzucha, szczególnie jeśli są silne, oraz
- wyczuwalne guzy na brzuchu.

Proszę pamiętać, że te symptomy nie znaczą automatycznie, iż ktoś ma raka jelita. Jeśli jednak któryś z nich (lub kilka naraz) występuje przez cztery do sześciu tygodni, należy udać się do lekarza.

A jeśli muszę się leczyć na raka jelita?

Jeśli – co mało prawdopodobne – wykryty zostanie u Ciebie rak jelita grubego, zajmie się Tobą zespół specjalistów. Ich zadaniem jest zapewnienie jak najlepszej opieki i leczenia.

Jeśli rak jelita zostanie wykryty wcześnie, istnieje ponad 90-procentowa szansa na przeżycie. (Badania Cancer Research UK, 2005 r. *Cancerstats*).

Zasadniczo nowotwór jelita usuwa się operacyjnie. W niektórych przypadkach proponowana jest chemioterapia bądź radioterapia.

Przed podjęciem decyzji o tym czy poddać się badaniom przesiewowym na raka jelita, możesz rozważyć ich korzyści i strony ujemne i ocenić co jest dla ciebie ważne, ale pamiętaj rak jelita grubego jest drugą z najczęstszych przyczyn zgonów w chorobach nowotworowych. Udział w badaniach przesiewowych zmniejsza szansę śmierci z powodu raka jelita.